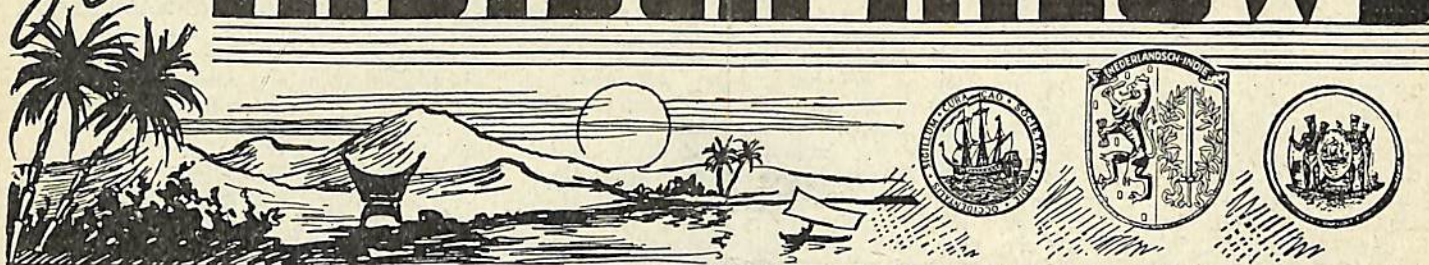

Het INDISCH NIEUWS

ALGEMEEN VOORLICHTINGS ORGAAN GEWIJD AAN DE OVERZEESCHE GEBIEDSDEELLEN

N.V. „HET INDISCHE NIEUWS”

Directeur: G. de Pree

Hoofdredacteur: L. F. T i j m s t r a

Bureau Red. en Admin.: Noordeinde 29, 's-Gravenhage, Tel. 112884, Giro 85369, Abonnementsprijs: p.kw. f 4.—, p. Nr. f 0.25

Zonderlinge

HOUDING

De heer Erik Hazelhoff Roelfzema, directeur van den Nederlandschen Voorlichtingsdienst in Montreal in Canada, heeft in een rede, welke hij aldaar heeft gehouden, de waarheid over de republiek „Indonesia” verkondigd. Dit is een zeer groote verdienste van den heer Hazelhoff, want in het Buitenland en met name op het Amerikaansche continent, komt men de meest dwaze voorstellingen en uitspraken tegen met betrekking tot uitspraken, die den goeden naam van het Indische probleem, voorstellingen en uitspraken, die den goeden naam van Nederland in de wereld ernstige schade hebben berokkend. De heer Hazelhoff heeft den moed, — en de kunde —, gehad deze scheeve voorstellingen recht te zetten. Zooals reeds gezegd, wij beschouwen dit als een zeer groote verdienste van den heer Hazelhoff, waarmede hij de eer en goeden naam van ons land heeft gezuiverd van smetten, die door een intensief en geraffineerd gevoerde republikeinsche propaganda in het Buitenland erop waren geworpen. De heer Hazelhoff verdient voor dit hoogst belangrijke correctieve werk en voor deze zoo dringend noodige zuiveringsdaad den dank van volk en regering.

Oók van de regering?

Men heeft reeds in de dagbladen kunnen lezen, dat de heer Hazelhoff Roelfzema door de Nederlandsche regering, hangende het onderzoek naar den volledige tekst van zijn in Montreal gehouden redevoering, van zijn functie als directeur van den Nederlandschen Voorlichtingsdienst is ontheven.

Een zonderlinge houding!

Terwijl iedere weldenkende vaderlander zich bij herhaling pijnlijk getroffen heeft gevoeld door de wijze waarop, in verband

met de Indische kwestie, in het buitenland over ons werd geschreven en gesproken, wordt de man, die poogt aan deze kwaadsprekerij een einde te maken door de feiten te stellen zooals zij in werkelijkheid zijn, door de regering van zijn post ontheven.

Een zonderlinge houding!

Terwijl in ons land met een omslag en nauwkeurigheid, welke meermalen irriterend werken, ambtenaren worden „gezuiverd”, die weleens boodschappen voor de Duitsche bezetters hebben gedaan, voert de regering, in wier opdracht deze zuivering geschiedt, besprekingen met oorlogsmisdadigers, collaborateurs en eedbrekers op Java, die van alles, tot zelfs de „onafhankelijkheid” van het land, uit Japansche handen hebben aangenomen en zij straft den man, die Soekarno een oorlogsmisdadiger en Soewandi een eedbreker durft noemen.

Een zonderlinge houding!

Terwijl van particuliere zijde, — zooals door de actieve stichting „Indië in Nood” —, het mogelijke wordt gedaan, vaak met het brengen van zware financieele offers, om de Soekarnistische propaganda in het Buitenland te niet te doen, door, bijvoorbeeld, bekwame menschen uit te zenden naar Engeland en Amerika, ten einde daar spreekbeurten te vervullen en artikelen te publiceeren, waarin de waarheid over de republiek „Indonesia” wordt gezegd, pakt de Nederlandsche regering een Nederlandschen woordvoerder, die in het belang van zijn land het volle licht laat schijnen op wat die vooze republiek in wezen is, bij de kraag en zet hem aan den kant.

Een zonderlinge houding!

Terwijl de Australische regering, bang

voor de communistische elementen, haar Nederlandschen bondgenoot, die zich zulke enorme offers voor de geallieerde zaak heeft getroost, op de meest schandelijke wijze heeft behandeld en bejegend, heeft de Nederlandsche regering nooit een krachtig woord van protest laten hooren en nooit een hand uitgestoken om de Australische despoten duidelijk te maken hoe zij over hun optreden denkt, maar wél grijpt haar hand den man, die, fier en frank, drager van het Ridderkruis der Militaire Willemsorde, de waarheid durft zeggen over wat op Java geschiedt en dat hij terecht noodlottig acht voor de toekomst van het Koninkrijk.

Een zonderlinge houding!

Terwijl Hare Majesteit de Koningin mr. Mas Slamet, die precies zoo over Soekarno en zijn republiek denkt als de heer Hazelhoff Roelfzema, in audiëntie ontvangt en hem in de gelegenheid stelt zijn inzichten ten volle uiteen te zetten, zoodat de heer Slamet zijn bezoek aan Hare Majesteit het hoogtepunt van zijn verblijf in Nederland heeft genoemd, neemt de regering van Hare Majesteit administratieve strafmaatregelen tegen den man, die, het moge niet tactvol zijn in een officieele functie, als Nederlander de waarheid heeft gediend op voorbeeldige wijze in het directe belang van land en volk.

Een zonderlinge houding!

Terwijl het Nederlandsche volk, taai en volhardend, al zijn krachten inspant om ons land tot nieuwen bloei en welvaart te brengen en dag en nacht in touw is om, wat vernield werd, te herstellen, om onze scheepvaart, onzen handel, onze industrie, ons cultureele leven nieuwe krachten toe te voeren, opdat wij weer als sterk, welvarend volk ons in de wereld kunnen laten gelden, wordt de man, die in het Buitenland, waar men volkomen verkeerd werd ingelicht, de waarheid verkondigt over den stand van het Indische probleem en die laat zien, dat Soekarno en zijn mannen niet alleen het „Indonesische” volk, maar ook het geheele Koninkrijk onafwendbaar naar den afgrond drijven, als ongewenscht element ter zijde gesteld.

Een zonderlinge houding!

Curacao's wenschen

*amtrent zijn toekomstigen Status in
het vierdeelige Rijk der Nederlanden*

Opzettelijk hebben wij niet eerder geschreven over het geharrewar, dat de aanwezigheid van de door de Curaçaosche Staten aangewezen commissie hier te lande heeft te weeg gebracht, omdat wij de situaties in het kleine land kennende logischerwijze vermoeden, dat allerlei moeilijkheden en incidenten hieruit zouden ontstaan. Curaçao immers is een klein land, dat in zijn geheel niet grooter is dan een derde gedeelte van onze provincie Limburg en welks grootste en belangrijkste twee eilanden, die tevens het tooneel vormen van zijn politieke strijd, tezamen nog niet eens zoo groot zijn als twee maal ons eiland Walcheren. De bevolking, van 175.000 zielen in totaal, bestaat voor het grootste gedeelte uit even doodeenvoudige als sympathieke lieden, wier belangstelling niet verder reikt dan het eilandje, waarop zij wonen. Verder een vrij groote groep Hollanders, welks grootste deel werkzaam is bij de olie-industrie en die helaas zeer weinig belangstelling hebben voor het landje, waar zij hun duiten verdienen, enkele honderden ambtenaren en verder een kleine Curaçaosche intelligentia, die uit niet meer dan ten hoogste 200 menschen bestaat, welke laatste groep in feite de eenige is, die Curaçao's politiek beoogt te maken. In deze kleine groep bestaan dan nog tal van meningsverschillen en tal van ethnologische onderscheiden bovendien. Katholieken, Protestanten en Joden, kleurlingen en blanken, Arubanen en Curaçaonaren vormen deze volksgroep en al deze kwaliteiten brengen onderlinge meningsverschillen mee. Wellicht zijn het verlangen naar autonomie en de groote liefde voor het eigen land de eenige factoren, die alle landskinderen binden, maar dan nog zijn er verschillende interpretaties mogelijk over het tempo van de verleening dezer autonomie en vooral over haar uitwerking. Laten wij het kind eens bij den naam noemen: een Arubaan, die ex origine van Indiaansche afkomst is en in ieder geval geen negerbloed in de aderen heeft, wenscht zich niets te laten zeggen door een Curaçaonaar, die wel van Afrikaansche origine is. En een blanke Curaçaonaar zou er niet aan denken eer te bewijzen aan een gouverneur, die niet blank zou zijn. De kleine Protestantsche groep der oer-Curaçaonaren bestaat uit andere menschen dan de Katholieke meerderheid zijner landgenooten. En eenige Curaçaonaren, zooals Dr. P. H. Maal, lid van de Staten van Curaçao, de man die een advertentie plaatste, waarin hij voor Curaçao een Soekarno vroeg, heeft nog onlangs openlijk in de Staten verklaard, dat er wel een tijd zou kunnen komen, dat buitenlandsche hulp ter bevrijding van het „Nederlandsche juk” zou verwelkomd worden. Het zou een kind in de Curaçaosche politiek zijn, die niet begreep, dat hij daarmee het oog gericht hield op het rijke, groote en machtige nablurand Venezuela. Er zijn nog veel meer invloeden in dit kleine land met zijn bevolking, die uit meer dan 50 nationaliteiten bestaat, werkzaam, die het uiterst moeilijk maken, ook voor iemand die Curaçao meent te kennen, een lijn te

zien in zijn politieke bewustwording, die zonder eenigen twijfel groeiende is. Uiteraard is de enorme welvaart van deze paar stipjes op de wereldkaart voor verreweg het grootste gedeelte te danken aan de enorme olieraffinaderijen, die er gevestigd zijn. Welvaart, die niet alleen heeft bijgedragen tot den materieelen welstand der bevolking, doch die deze bovendien een zekeren vorm van zelfoverschatting heeft doen geworden, die mede een drijfveer vormt voor 's lands politieke aspiraties. De Curaçaonaar houdt terecht zeer veel van Curaçao en het is hem in geen en deele euvel te duiden, dat hij Curaçao ziet als het middelpunt van de wereld. Ook de insulaire situatie die niet alleen geografisch, doch ook psychisch haar invloed doet gelden, draagt daartoe bij. En hoe men het ook draait of keert, men moet de werkelijkheid onder de oogen durven te zien, een werkelijkheid, die een zeker soort Nederlanders (tropenadel en andere parvenu's), dat op Curaçao in ruime mate gevestigd is, op zijn zachtst gezegd niet populair doet zijn. Wie kan het dan een Curaçaonaar euvel duiden wanneer hij generaliseert en naar de maatstaf van hen, die hem terecht onsympathiek zijn, geheel Nederland en alle Nederlanders beoordeelt. Bovendien weet men in Curaçao, dat Nederland een tijd van nationalen neergang meemaakt, en wie zou het den eenvoudig denkenden Caribiaan kwalijk nemen, dat hij het oog gericht houdt op de machtige landen in Noord- en Zuid-Amerika, in welker dichtte nabijheid zijn kleine land gelegen is? Een eenvoudige Curaçaonaar heeft in zijn denkwijze nauwelijks eenige aanraking met het moederland. Het moederland heeft helaas steeds verzuimd deze aanraking naar den geest en naar het hart

te doen plaats hebben. En zoo leeft ginds een klein volk in een minimaal eilandengerijkje, dat slechts uiterlijke en voor hem nauwelijks bevattelijke aanraking heeft met het verre kleine land in het hem totaal onbekende Europa.

De zegeningen van het Nederlandsche bestuur zijn zeer vele. In vroegere artikelen hebben wij daarover geschreven. Volksgezondheid, woning- en wegebouw en onderwijs zijn voorbeeldig, en zonder eenigen twijfel is Curaçao het best georganiseerde land in de gansche Caraibische streek. Doch met deze zegeningen is men opgegroeid, men aanvaardt ze als natuurlijk en men begrijpt niet, dat men deze te danken heeft aan Nederland. Nederland heeft ook nimmer pogingen in het werk gesteld Curaçao dit begrip bij te brengen en daarvan plukt het nu de wrange vruchten. Dat deze vruchten door de immer hoffelijke Curaçaonaren een weinig verzoet worden, dat deze zelfde Curaçaonaren als om strijd verklaren, dat zij er niet aan denken een poging te doen de rijkseenheid te ondermijnen, en dat deze verklaring hen, die haar ontvangen, het hart verteedert, moge een aangenaam tafereel zijn, van veel betekenis is het niet, wanneer men de werkelijkheid voor oogen houdt, dat de historie der menschheid voortschrijdt en dat het streven naar autonomie, welke verklaring wij er dan ook voor vinden mogen, beoogt de banden, die Curaçao met Nederland verbinden, zoo los mogelijk te maken.

En nu zijn twee Curaçaosche commissies in Nederland. De eerste staat onder leiding van Dr. Da Costa Gomez, lid van de vorengenoemde Curaçaosche intelligentia. Zij omvat vrijwel alle groepen der Curaçaosche bevolking en representeert

*Ondanks het vijandelijk vuur stooten onze Nederlandsche
mariniërs op Java door.*

haar in groote meerderheid. Dit feit is onmiskenbaar en het werd laatst nog onderstreept door het feit, dat het grootste gedeelte der Katholieke kiezers zich uitdrukkelijk achter haar schaarde, en dat een voor Curaçao enorme volksvergadering, bestaande uit Katholieke en Protestantsche elementen hetzelfde deed. Krachten in Curaçao werkzaam, die een eenigszins andere opvatting hebben over de strevingen van de commissie Gomez (doch die zeker evenzeer als deze in laatste instantie autonomie wenschen), hebben een tweede commissie naar Nederland gestuurd. Deze commissie is formeel uitgezonden door den Raad van Bestuur. Dit college bestaat uit een klein aantal respectabele heeren, die tot taak hebben den gouverneur van raad en advies te dienen. Men kan moeilijk zijn aanhang onder de bevolking bepalen, doch dat deze geringer is dan die, welke de heeren, die de commissie Gomez uitmaakten, bezitten, staat als een paal boven water. Bovendien is de samenstelling dezer tweede commissie dusdanig, dat men haar zeker niet representatief kan noemen voor de groote massa der Curaçaosche bevolking. Het feit, dat zij geringer representativiteit bezit, brengt geenszins mede, dat het formeel gelijk niet aan haar kant zou kunnen staan. Wij willen slechts de representativiteit der beide commissies in het geding brengen, zooals deze ook in Curaçao in het geding is gebracht. Het is bovendien een onmiskenbaar feit, dat de eerste commissie, ook al heeft men om tactische redenen vermeden het zoo geheeten persoonlijke element in het geding te brengen, geheel bestaat uit tegenstanders van het huidige bestuursbeleid en dat de tweede commissie uit voorstanders van dit beleid bestaat, en niemand die Curaçao kent zou willen ontkennen dat dit beleid door persoonlijke invloeden gericht wordt.

Over dit beleid nu willen wij geen oordeel vellen. Het is zeer wel mogelijk, dat de heer Gomez c.s. gelijk hebben in hun afkeuring ervan en evenzeer is het mogelijk, dat de andere commissie het gelijk aan haar zijde heeft, wanneer zij uitdrukkelijk verklaart, dat er voor zulk een afkeuring geen reden bestaat. Maar zeker is het, dat het huidige bestuursbeleid in zets is van een controverse, die tusschen beide commissies bestaat.

Zoo worden binnenlandsche actualiteiten vermengd met de problemen, welke samenhangen met Curaçao's wenschen omtrent zijn toekomstigen status in het vierde Rijk der Nederlanden. En zoo wordt een verwarring te weeg gebracht, die voor niemand in het moederland deze gansche affaire begrijpelijk kan maken. De voornaamste conclusie, die hieruit onomstootelijk te trekken valt, is dat in Curaçao deze zaak onvoldoende is voorbereid. Het eerste belang van Curaçao toch is, dat men in Nederland weet wat men ginds nu eigenlijk precies wil en dat men niet gezet wordt voor een wirwar van plaatselijke Curaçaosche belangen, die deze precisiteit onmogelijk maakt. Laat men in Curaçao eerst weten, wat men nu eigenlijk wil en laat men dit dan op een of andere wijze duidelijk maken aan het moederland. De huidige moeilijkheden en het feit, dat een tweede commissie de eerste kwam nagereisd, kan in ieder geval eenigszins licht werpen op wat Curaçao, zou het eenmaal zijn wensch tot autonomie vervuld zien, te wachten staat.

MACAMBA.

✝ Majoor M. van der Heuvel

† Majoor M. van der Heuvel.

De verjaardag van Z.K.H. Prins Bernhard was ditmaal ook de dag, waarop een der beste persoonlijke vrienden van den Prins, zijn laatste rust inging. De bataljonscommandant van Inf. I, majoor M. van der Heuvel, adjudant in buitengewonen dienst van Z.K.H. Prins Bernhard, sneuvelde in den vroegen ochtend van 29 Juni 1946 te Padalarang. Hij viel door een Japanschen kogel, afgeschoten door een Japanner, instructeur van een bende terroristen, op hoogtepunt 63 (Prahoe Gedeh) westelijk van Padalarang.

Met een peleton van zijn bataljon trok de majoor in den vroegen ochtend er op uit, om een vooruitgeschoven commandopost te betrekken en in te richten op genoemd hoogtepunt, teneinde het storend vuur van de sluipschutters der terroristen in de omgeving der Padalarang-sche papierfabriek te bemoeilijken. Bij het ochtendgloren naderde het peleton den top der Prahoe Gedeh, met zooals naar gewoonte *voorop* in de troep, de majoor.

Volgens afspraak zou de commandant van het mortierpeleton der compagnie, om zes uur precies, inleidend vuur afgeven op den top van den Prahoe Gedeh, om de eventuele bezetters op de vlucht te drijven.

Om zes uur sloeg dan ook de eerste mortiergranaat op den top van den heuvel in. Nadat 15 schoten gevallen waren nam een der aldaar geposteerde Japansche sluipschutters zijn kans waar en opende het vuur op het naderbij komende peleton. De „dardanel” van den majoor, de soldaat Markus, gilde nog een waarschuwend „Moesoeh!!!”, maar het fatale schot viel reeds en de bataljonscommandant werd in den hals getroffen. Dodelijk gewond commandeerde de majoor nog: „attakeeren!!!”, snelde nog

eenige stappen den vijand tegemoet, en viel toen neer.

Het achterwaarts opgestelde mortierpeleton ontving het beklemmende bericht: „Zend onmiddellijk dokter”. Even later gevolgd door de mededeeling: „Majoor gewond”. Na eenige minuten van benauwend wachten kwam de noodlottige tijding: „Majoor reeds overleden”. Een huijvering van smart en ontzetting voer door den verbijsterden groep mannen. De bataljonscommandant werd door alle militairen van Infanterie I op de handen gedragen. Hij had zich in den korten tijd van zijn commando bemind weten te maken als niet een. Steeds stond hij gereed voor allen van hoog tot laag. En waar gevaar was, daar ging hij anderen voor, zelf gaf hij het voorbeeld en wist daardoor het bataljon te bezielen tot buitengewonen moed en doodsverachting. Toen de Jobstijd tot de mannen doordrong wisten zij, dat ze stonden aan het graf van een held, een leider; dat een der allerbesten was heengegaan; dat de majoor was gesneuveld bij de vervulling van zijn taak, het scheppen van rust, het herstellen van recht en het scheppen van welvaart in dit geteisterde Javaansche land.

Vanzelf spreekt, dat met de in de omgeving nog aanwezige Japanners en andere terroristen, door de mannen van Infanterie I, na deze catastrofe, korte metten werd gemaakt. Alle Japanners werden in den pan gehakt.

Zoo bereikte majoor M. van der Heuvel het einde van zijn levensreis en ging zijn laatste rust in, in den lichtenden morgen op het Bandoengsche heuvelland, vermoord door de hand van een Japanschen verrader. De majoor viel, zooals hij gewenscht had te vallen, vechtend voor de handhaving van orde en rust in Java, voor Nederlands Glorie, vechtend aan het hoofd van zijn bataljon.

Iedere militair van het Nederlandsch-Indische leger heeft het laatste commando van den gevierden corpscommandant „Attakeeren” *verstaan* en *begrepen*.....

Op 30 Juni werd, zooals reeds is gemeld, het stoffelijk overschot van majoor M. van der Heuvel onder groote belangstelling van de Bandoengsche ingezetenen met militaire eer te Bandoeng ter aarde besteld.

De gesneuvelde was geruimen tijd instructie-officier bij de Koloniale Reserve in Nijmegen.

Na den inval der Duitschers werd hij, als behoorende tot de principieele niet-tekenaars van de Duitsche voorwaarden, naar Duitschland in krijgsgevangenschap gevoerd, alwaar hij tot het einde van den oorlog verbleef. Na de bevrijding werd hij opgenomen in de staf van Z.K.H. Prins Bernhard. Vóór zijn vertrek naar Nederlandsch-Indië, was hij commandant van het Indische Instructie bataljon te Kijkduin, waar officieren en onderofficieren van de Koninklijke Landmacht ingewijd worden in het specifiek Indische gedeelte van hun taak overzee.

ALI

DOOR GERBEN MOLENAAR

(Vervolg.)

Het was een jaar later. Weer zat ik aan een opwekkend kopje thee, toen er een niet bepaald glanzende auto voor mijn huis stopte. Er zat niemand in behalve de chauffeur. Deze zette het contact af, sloot het portier met een daverende klap en schreed mijn erf op.

Dát was de onvergankelijke Ali, dat zag ik dadelijk, al was dit niet de vroegere gesoigneerde valet in zijn keurig gestreken pak. Zijn magere, onbehaarde beenen kwamen als bruine staken te voorschijn uit een zeer korte gestreepte katoenen broek; een mouw en boord-loos wit katoenen hemd hing hem los om het bovenlichaam. De keurige Javaansche hoofddoek was vervangen door een minder aristocratisch, zwart *petji*, dat hem scheef op het donkere hoofd stond.

De dandy Ali was verdwenen, of zooals de Bataviaan het noemt: hij was nu zonder *aktie*. Hij groette met een beleefde grijns en vroeg verlof om den tuinjongen te ontmoeten.

— Ga je gang, zei ik kort, die is achter. Ik had vriend Ali wel door. Het was hem niet om den *kebon* te doen. Dit was lefschopperij met zijn auto. Hij wilde mij laten zien, dat hij de sociale ladder al een heel eind was opgeklauderd.

Toen hij na een korte pooze weer terugkwam, deed ik net of ik in mijn krant verdiept was en hem niet opmerkte. Ali bleef weifelend staan en wist blijkbaar niet, hoe hij de zaak moest aanpakken. Ik keek op en vroeg, om hem op gang te brengen:

— Wel, Ali, hoe gaat het met jou? Je zag er vroeger netter uit, beter gekleed bedoel ik.

— O, zei hij op zijn oude hautaine manier, dit zijn mijn werkkleeren. Ik heb thuis vele goede pakken. Ik ben nu taxi-chauffeur en verdien goed geld.

— O, zei ik met de vereischte verrassing, ben je nu chauffeur! Hoe heb je hem dat geleverd! Ik dacht dat je een tijdje in de boei had gezeten.

Dat was natuurlijk kwaadsappig, maar Ali was in het minst niet uit het veld geslagen.

Hij lachte beminnelijk.

— Ja, mijnheer, en ik heb er een heel goeden tijd gehad. Het was een groote gevangenis en het was er erg gezellig. Ik kreeg een baan als schrijver op het gevangenis-kantoor en toen ik er uitkwam, ging ik met een mooi spaarduitje naar huis.

Ik wist, dat de Oosterling gevangenisstraf niet, als wij, vernederend vindt. Zijn ervaringen als *strapan* geven hem een prachtkans tot geuren tegenover zijn vrienden en magen.

— Heb je in de boei ook leeren chauffereen?

— Ik ben *knèk*, cornet, geworden bij een taxi-chauffeur, want ik had geld om hem zoo nu en dan te trakteeren. Die heeft me leeren rijden en gisteren heb ik mijn rijbewijs gehaald.

De tuinjongen, blijkbaar een familie-relatie van Ali, was stilletens in de buurt gekomen en had het verhaal gehoord.

— Hij is een *soepir tjap gadjah*, mijnheer, lachte hij en maakte zich meteen

uit de voeten, bang voor de gramstorige blikken van Ali.

— *Boeaja!* zei deze verachtelijk.

Ofschoon ik niets liet blijken, had ik erg schik in het geval. De Bataviaan noemt den chauffeur, die alleen maar sturen kan en niets van de motor afweet, *tjap gadjah*, merk olifant. Of ook wel: *toekang stuur sadjah*.

Voor Ali was de betiteling niet complimenteus. Het effect van zijn komst was een beetje bedorven, maar toch zei Ali grootmoedig bij het afscheid:

— Als mijnheer des avonds eens wil rondrijden, dan laat u me maar roepen. Ik wil geen betaling hebben!

Ik bedankte hem natuurlijk recht hartelijk.

De komst van de Jappen benam mij de mogelijkheid om, indien ik het gewild had, van het genereuze aanbod gebruik te maken. Ik had in die tijden wel andere dingen aan het moede hoofd. Als je in een paar dagen beroofd wordt van alles wat het leven aan gemak, aan vriendelijkheid, aan luxe, aan geluk biedt, dan verleer je het lachen.

It is easy enough to be happy
When life flows by like a song!
But a man worth while
Is the man with a smile
When everything goes dead wrong!

Alles ging „dead wrong” en de glimlach werd duur betaald.

Wat Ali gedurende deze sombere jaren uitvoerde, is me niet bekend. De taxi's waren als van den aardbodem weggevaagd. Ik kan niet aannemen, dat een man als Ali niet aan een van de vele „bewegingen”, door den Jap op touw gezet, heeft deelgenomen. Voor jeugdverenigingen als *Seinendan* of *Kaibodan*,

dan wel voor de *barisan pemoeda*, was hij te oud. Was het misschien de *barisan soekarella*, het vrijwilligerskorps of, veel erger, de *barisan mati-matian*, het zelfmoordenaarskorps, gevormd op voorbeeld van de Japansche *kamikazé*? Wellicht behoorde hij eenvoudigweg tot de *djawa hookookai*, de volksdienstbaarheid, of de hulppolitie. Voor eierzuchtige mannen als Ali was er keus genoeg in die dagen, want de Japanners strooiden verenigingen en korpsen als pepernoten.

Toen de witte vlag met bloedvlek werd neergehaald, bleken deze pepernoten nog niet zoo erg onschuldig te zijn. Doch dat is een ander verhaal.

Ik zat na ruim drie jaren weer voor het eerst op een fatsoenlijke stoel, aan een keurig-gedekte tafel, in een echt steenen huis. Het leven vlood ook toen niet precies voorbij als een „song”. Daartoe vlogen ons te veel kogels om de ooren, afgevuurd door sluipschutters, waren er te veel benden in actie om Westelingen op te lichten en naar Japansch recept om zeep te brengen.

Doch ook dát ging voorbij, zooals alle dingen, en we konden weer wat ruimer ademen. De Indonesiër negeerde ons niet geheel meer, zoodra de terreur uit de kampongs werd weggevaagd.

De taxi's bleven nog steeds weg, evenals de particuliere auto's van vóór den oorlog. Die daverden nu rond in Midden-Java, in het gebied van de Republiek.

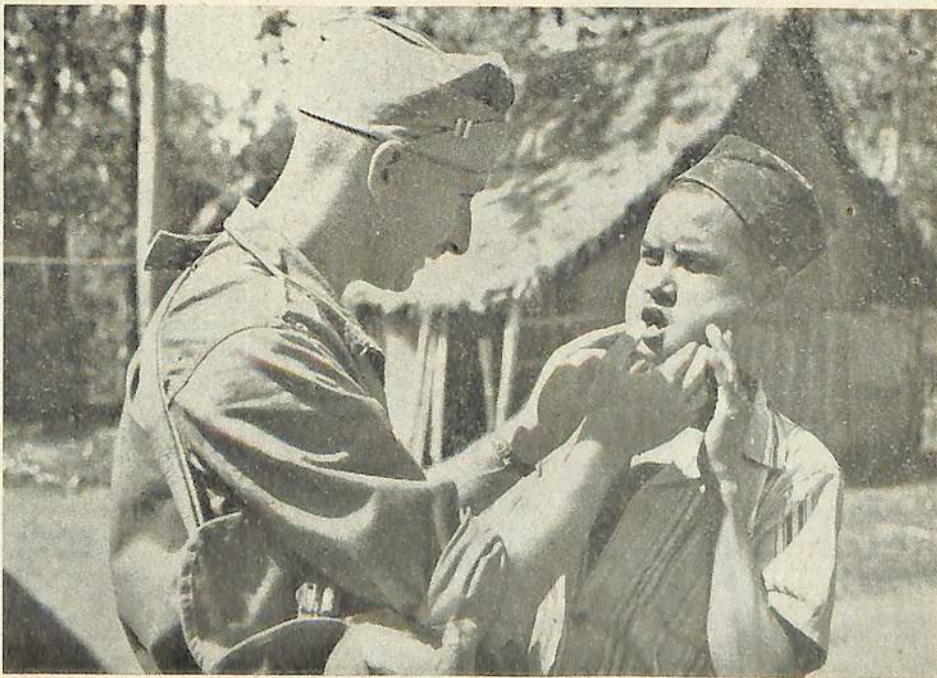
Maar de betja's, onze driewielige fietzen, met accomodatie tusschen de voorste twee wielen, kwamen weer in grooten getale te voorschijn, en verwaardigden zich weldra, ook Westelingen te vervoeren.

En zoo ontmoette ik vriend Ali wederom.

Want Ali was betja-koetsier geworden, een erg zwarte Ali in een vuile wit-katoenen korte broek en een in vele kleuren opgelapt hemd, dat eens wit moest geweest zijn.

— *Tabeh toean*, grinnikte hij met den eeuwigen Oosterschen glimlach.

Ik knikte en glimlachte ook. Daar

Een Nederlandsch arts verleent geneeskundige hulp in de kampong.

bleef het bij. Ik rijd niet graag in betja's. Het geeft je zo'n kinderachtig gevoel. In een riksja heb je tenminste de trekkracht in het vizier. De betja-voerder had in deze woelige dagen te veel het voordeel aan zijn kant, als hij kwaad wilde.....

Ik zag Ali nog herhaaldelijk met zijn lange, zwarte lichaam dreigend over een vrachtje gebogen. Voor mij had hij steeds een vriendelijken grijnslach over.

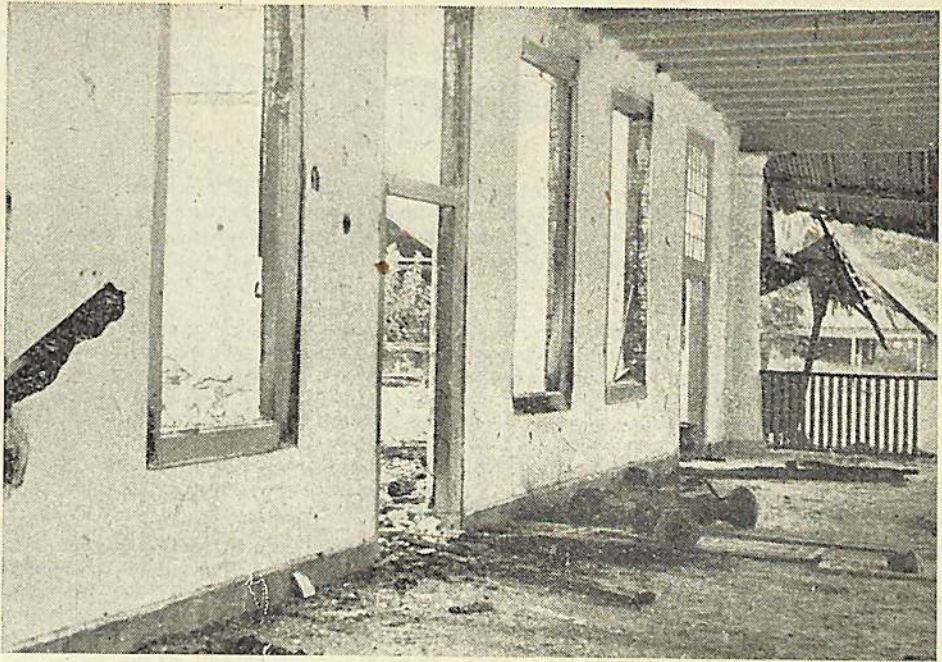
Daarop verdween Ali voorgoed uit mijn gezichtsveld en uit het drukke straatverkeer. Eerst later hoorde ik het waarom.

De vroegere tuinjongen, familielid van Ali, kwam om een baantje vragen, en om het pad te effenen, deed hij mij het helaas thans zoo alledaagsche verhaal van Ali's verscheiden.

Ali was gearresteerd als lid van een rampok- en moordenaars-genootschap. Hij had de prettige opdracht, zijn betjavrachtjes naar eenzame wegen te brengen en daar aan de handen van zijn rotgenooten over te leveren.

Zijn berechting had hij niet willen afwachten. Hij had getracht te ontvluchten. De militaire politie had hem toen „neergelegd”, zooals de zachtaardige term luidt.

En dat was het einde van Ali. Batavia, Juni 1946.

Voordat de „Indonesische” troepen uit Tangerang terugtrokken, vernielden ze alle gebouwen, welke door hen bezet waren, door deze in brand te steken.

HOLLANDSCHE VLIEGERS in het Oosten

Uit het Archief van de Militaire Luchtvaart

Een archief is doorgaans een dood iets. En dan wel speciaal het archief van een Militaire Luchtvaart, waar de droge stof nog meer in het oog springt als men weet, dat het opsmingingen zijn van acties, die om den drommel niet dood waren en waar de sensatie aan alle kanten uitspatte.

Neem b.v., — zoo vertelt Lt. Schuwer in „Wapenbroeders” van 17 Juni jl. —, het dagboek van het 18e squadron van het K.N.I.L. over de laatste jaren. Sla een willekeurige bladzijde op, 1 Januari tot en met 7 Januari 1944. En ge leest: Opdracht, bomaanval op masthoogte op vijandelijke schepen in de haven van Tenan. Cover 8 Beaufighters.

Het staat er duidelijk en nuchter, maar even verder lees je iets over zeer slecht weer, zware regenbuien boven het doel en weinig succes en ga je je eenigszins voorstellen, hoe deze knapen het in de zware tropische regens fixten, als ze vrijwel niets zagen dan een scherm van neerplensend water, met hoogstens twintig meter zicht. En je kunt je voorstellen, dat er wel eens een bommetje misviel.

Maar den volgenden dag vermeldt het dagboek denzelfden tocht, opdracht dezelfde, weer Cover van 8 Beaufighters.

„Van deze 8 Beaufighters vond er ons slechts één”, luidt het droge rapport en in gedachten zie je ze gaan, de B-25's, begeleid door één jager, recht op de Jappen aan. „Timor werd op minimum hoogte aangeloopt en Tenan bereikt. Hevig afweervuur van den wal, in de haven werd een schip van 5000 ton waargenomen”.

En dan zou je de kerels zelf te pakken willen krijgen, vragen: „Hoe was het nou precies, jô, hoe fixten jullie dat”. Maar

even verder lees je „De aanval werd ingezet door N5-137, welk toestel direct daarop in den rechtervleugel getroffen werd. Het vliegtuig raakte de mast van het schip en stortte ca 300 yards verder in de baai”.

En dan weet je, zij kunnen het niet meer na vertellen, zij brachten hier hun hoogste offer voor de vrijheid van hun landgenooten en slechts het droge archief geeft sober hun offer weer. Maar dan besef je ook: Wij mogen ze niet vergeten, onze mannen, die stredden voor ons, voor Nederland; die hier in den Oost vielen als Nederlandsche vliegers, zooals er zoo velen van onze besten in Europa het leven hebben gelaten. Zij zijn ons even dierbaar, de mannen van het K.N.I.L. en van de L.S.K. Zij zijn Nederlandsche vliegers en Nederland zal ze niet vergeten.

De N5-137 ging ten onder, maar de N5-158 en de N5-129 zetten den aanval door. Hevige ontploffingen werden op het schip waargenomen en het werd in zinkenden toestand achtergelaten.

„Attacked by Zero's”, het is een zinnetje, dat je onmiddellijk in het oog springt. Een noodsignaal uitgezonden door N5-136. „Na dit bericht werd niets meer vernomen. Alle trajecten, die voor nasporingen bevolen waren, werden gevlogen, zonder dat iets van het vermiste vliegtuig werd gevonden”. En dan weet je, het was uit en het rapport bevestigt het even verder, nadat nogmaals tevergeefs nasporingen zijn gedaan. „De N5-136 moet helaas als verloren worden beschouwd”.

Zoo zijn er verscheidenen gegaan, Hollandsche vliegers in het Oosten, die hun

bijdrage aan de bevrijding met hun leven hebben betaald.

En dat is nu weer het dorre, het onpersoonlijke van het archief, de geslaagde acties (en die waren er vele, zeer vele) vind je terug in enkele sobere woorden als bijvoorbeeld: Opdracht, bombardieren Ambon Stad. Bommen vielen in het doelgebied. Hetzelfde lees je over Koepang, Lantam, verkenningen van „Giraffe”, „Gull”, „Horse”, „Jackass”, code-namen, die voor onze vliegers vertrouwde klanken waren, aanvallen op masthoogte op schepen op de N.-kust van Timor, het zoeken naar vermiste Spitfire-piloten, die den vorigen dag niet terugkeerden van hun aanvallen op de Japansche vliegtuigen. Het dagboek zegt van deze laatste opdracht: „Gevonden werden op land 1. parachute en niet gewonde piloot, 2. neergestort vliegtuig vermoedelijk Spitfire, 3. uitgebrand toestel, mogelijk Jap 4. een man met khaki muts bij nabijzijnd veekamp, 5. gedeelte van een vliegtuigvleugel bij een kamp en personeel.

Een olievlek en wrakstukken werden in Asan Bay waargenomen”.

En dan kun je slechts gissen naar het drama, dat zich hier heeft afgespeeld en nogmaals in eerbied gedenken wat onze vliegers in dezen oorlog gepresteerd hebben.

En dan weet je ook, dat met de overblijvenden, de vrienden van de gevallen, en met de ex-krijgsgevangenen een luchtmacht opgebouwd kan worden, die beziel is met een heilige ernst en die de kern vormt van het belangrijke wapen, dat de Militaire Luchtmacht in het huidige bestel vormt, in Indië en in Nederland.

Bestuursvoering en Betuursambtenaren in Indië

Door den assistent resident 1ste klas N. J. L. M. Mussert werd via den A.F.R.I.B.-zender over bovenstaand onderwerp een causerie gehouden waaraan het volgende is ontleend:

Nu ik u iets ga vertellen over de bestuursvoering en over de bestuursambtenaren in Indië wil ik *niet* probeeren om in dit eene kwartier samen te pakken alles wat daarover te zeggen valt. Daar zijn dikke boeken over geschreven, droge en interessante, populaire en wetenschappelijke.

Ik zal trachten om u te schetsen wat de Nederlander in Indië tot vóór de Japsche bezetting in zijn dagelijksch leven van de overheid merkte en hoe dat in elkaar zat.

In Nederland hebben we de groote scheiding: stad en platteland. De Nederlandsche stadsbewoner merkt weinig van de instellingen van Provincie en van het Rijk. Hij bezoekt een *gemeenteschool* wordt verpleegd in een *gemeenteziekenhuis*, licht en water krijgt hij van *gemeentediensten*, er is een stadsreiniging, enz. In de Indische groote steden: Batavia, Soerabaia, Bandoeng, Semarang, Medan, Makassar e.a. was dat ongeveer evenzoo, alleen niet zoo uitgebreid. Ook in de *Indische* steden hadden we een gemeenteraad, burgemeester en wethouders. Op Java waren er provincies met provinciale raden. Boven dit alles het Indische parlement, de Volksraad, waar de jaarlijksche begroting werd vastgesteld en de Indische wetten — ordonnanties worden die genoemd — werden gemaakt. Maar buiten die steden — stadsgemeenten is de officieele naam — op het Indische platteland had men te maken met het Bestuur en de bestuursambtenaren. Daarmede valt in Nederland eigenlijk niets te vergelijken. De bestuursambtenaar in Indië behartigde al die belangen welke niet in de laatste halve eeuw, geleidelijk aan, aan andere organen, gemeenteraden, provinciale raden of aan speciale ambtenaren op het gebied van landbouw, handel, nijverheid, bevoeiing, e.d. waren toevertrouwd.

Twee corpsen.

Er zijn twee groote bestuurscorpsen: het Nederlandsche en het Inheemsche. Beide bestaan uit ambtenaren, worden bezoldigd, krijgen een speciale opleiding resp. in Nederland aan de universiteit 5 jaar Indologische studie - en in Indië een middelbare opleiding, soms, na een aantal jaren practijk, een vervolgstudie. Zij kunnen worden overgeplaatst: de Nederlandsche binnen 2 resorten - Java en Buitengewesten - de Inheemsche binnen kleinere kringen; die blijven meestal in hun geboorteland. Behalve door deze corpsen, wordt bestuurswerk verricht door de volkshoofden: op Java de *dessahoofden*, in de buitengewesten de *dorps- hoofden* onder tientallen titels, al naar het land die kent, en de hoofden van *grootere gemeenschappen*, eveneens onder verschillende benaming. Deze volkshoofden zijn géén ambtenaren, worden niet uit 's landskas bezoldigd, kunnen niet overgeplaatst worden. Zij worden

door de eigen gemeenschap verkozen, dikwijls met toepassing van een erfelijkheidsbeginsel, waardoor de waardigheid van vader op zoon of neef overgaat.

De Inheemsche bestuursambtenaar staat het dichtst bij het volk. Als politieambtenaar is hij ingeschakeld bij het handhaven van rust en orde. Onder zijn direct toezicht wordt de belastingaanslag opgelegd en geïnd. Hij houdt contact met de hoogere en lagere volkshoofden, staat hen met raad en daad bij. Op Java werkt hij rechtstreeks onder den hoogsten Inheemschen bestuursambtenaar, den regent.

Java telt 76 regentschappen. Elk regentschap had gemiddeld 4 districten onder een wedono, elk district gemiddeld 4 onderdistricten onder een assistent wedono. Dit geeft ongeveer 1200 Inheemsche bestuursambtenaren voor 50 miljoen zielen, 1 op de 40.000 en dat beteekende hard werken.

De buitengewesten.

De drie Gouvernemen ten - Sumatra, Borneo, Groote Oost - waren verdeeld in resp. 10, 2 en 5 residenties. Elke residentie was verdeeld in afdelingen onder een assistent-resident en de afdelingen waren verdeeld in onderafdelingen onder een controleur. In den *controleur* zien we de meest duidelijke en directe figuur van de Indische bestuursvoering. Zijn ressort telde soms enkele honderdduizenden. Hun belangen behartigde hij met behulp van de hem ondergeschikte inheemsche bestuursambtenaren en van de volkshoofden. Bij hem berustte het begin van de uitvoering en het begin van de adviezen en voorstellen.

Hoe hij zijn dag vulde?

Met veel variatie en dat was de groote attractie. Politiewerk, rechtspraak, belastingaanslag, kasbeheer, opstellen van begrotingen, zorg voor de kleine plaatselijke diensten van zijn standplaats: straatverlichting en reiniging. Het controleeren van wegen en de stand van de landbouw, per auto, te paard, te voet, in een motorboot of in een wankele prauw (roeibootje). En dan maar praten links en rechts, met de volkshoofden en met de kleine man over alles en nog wat, vragen beantwoorden en verzoeken noteren, verhalen uitlokken en aanhooren over den ouden tijd en de gewoonte van de streek.

Zich daarbij oefenen in de landstaal - er zijn er een paar honderd in Indië - en zich verlustigen aan Indië's heerlijk natuurschoon. Maar er was ook tijdrovend kantoorwerk: correspondentie over duizend en één zaken, vragen aan hem gericht en door hem gesteld. De burgerlijke stand: hij sluit huwelijken en beheert alle registers.

Het onderzoeken, fiatteeren en beadviseeren van allerlei aanvragen op gebruik van grond, - om crediet - om boschexploitatie, het onderzoeken van klachten van allerlei aard. Verder besprekingen met den landbouwconsulent, - den waterstaatsingenieur, - den belastinginspecteur, - den schoolopziener, met den arts

en den vaccinateur en den veerarts. En steeds dóór en náást alles: het geven van leiding aan al zijn ondergeschikten. *Een volle dagtaak*. Maar wat een voldoening als de zaken goed liepen! Wat een voldoening vooral voor den controleur, als hem bleek, dat hij steeds meer aan zijn ondergeschikten kon overlaten wat de directe uitvoering betrof, zoodat hij zich kon bepalen tot wat eigenlijk de essentie van zijn taak was: anderen opwekken om zelf te doen en slechts, waar noodig of wanneer gevraagd, raad en leiding te geven.

De man, die de klappen krijgt.

De bestuursambtenaar en speciaal de controleur is altijd de man geweest, die de klappen kreeg. Terecht, daar heeft hij zich ook nooit over beklagd. Hij was jong - 25 tot 35 jaar - en kon het hebben. Hij was het, die in de plaatselijke sfeer datgene tot werkelijkheid bracht, wat de Nederlandsche cultuur en de Nederlandsche invloed in en op Indië beteekenden. Als hij integre, bekwaam, ijverig, beschaafd was, dan straalde dit op Nederland terug, *zijn* fouten en gebreken werden begrijpelijkerwijs door de eenvoudigen van geest op rekening van Nederland en de Nederlanders geschreven. Dat maakte zijn taak moeilijk en zijn positie delicaat. De controleur wilde dikwijls zooveel voor zijn ressort doen, maar Indië telde veel controleurs-ressorten - in de buitengewesten ongeveer 250 - en de Indische geldmiddelen waren beperkt. En dan was het antwoord op een verzoek en een voorstel, dat geld kostte (bijv.: een betere wegverbinding, méér bevoeiing voor de rijstakkers): „wachten, misschien volgend jaar”. Aan den anderen kant: als de *Regeering* een *algemeenen* maatregel vaststelde voor heel Indië dan viel den *controleur* de taak toe, die zoodanig uit te voeren dat met de *plaatselijke* omstandigheden zooveel mogelijk rekening werd gehouden.

Wordt vervolgd.

Overal, waar onze troepen landen, wordt onder enthousiasten bijval der bevolking, de Nederlandsche driekleur gheschen.

MOGELIJKHEDEN van bestaan in Indië

voor onze jonge menschen

In het hoofdartikel „Nieuwe mogelijkheden” in ons blad van 6 dezer hebben wij de vraag opgeworpen welke mogelijkheden onze eindexamenandi van dit oogenblik in Indië hebben, in gouvernementsdienst en in het particuliere bedrijfsleven. De actieve afdeling „Publiek Contact” van het ministerië van Overzeesche Gebiedsdeelen schrijft ons naar aanleiding van deze vraag:

„Het is ons, evenmin als ieder ander, gegeven in de toekomst te blikken, en zonder deze kunst is het niet doenlijk de vraag concreet te beantwoorden. Er is immers een reeks nog onzekere factoren in het spel, waarop niet vooruit kan worden geloopt. Zoolang de toestanden in Oost-Indië nog niet zijn geconsolideerd, zoolang de rijksconferentie nog niet heeft plaats gehad, zoolang de mate van samenwerking tusschen de beide gebiedsdeelen nog niet is vastgelegd, zou het al te speculatief zijn om thans reeds te willen bepalen, in welke mate er voor Nederlandsche jongelieden in Indië plaats zal zijn om zich in te zetten voor de toekomst van dat land.

Het accent zal ongetwijfeld sterker worden verlegd naar die krachten, welke Indië zelf zal weten op te brengen, maar daarnaast zal er stellig behoefte blijven bestaan aan Nederlanders uit het moederland, die zich voor de goede zaak willen geven.

Wie het oor te luisteren heeft gelegd, zal dit geluid reeds bij herhaling hebben weten op te vangen. Wij behoeven slechts te wijzen op de jongste radiorede van den Luitenant-Gouverneur-Generaal.

„Boven onlust, tegenslag en geweld echter”, — zoo beëindigde dr. Van Mook op 21 Mei j.l. zijn toespraak voor de mi-

crofoon —, „staat het simpele feit, dat overal, waar Nederlanders en Indonesiërs uit beide kampen zonder achterdocht of haat, laatsdunkendheid of tegenzin tot elkaar zijn gekomen, de samenwerking zich ontwikkeld heeft als de natuurlijke zaak, die zij na eeuwen verbondenheid tenslotte is. Daarom zal in het nieuwe Indonesië voor alle Nederlanders, die de gewijzigde verhoudingen begrijpen en aanvaarden, een passende plaats zijn; een plaats, die evenredig zal zijn aan de behoefte aan Nederlandsche hulp. En dat deze behoefte bestaat en belangrijk is, wordt door een ieder, die de feiten zien wil, ten volle erkend.”

Dat deze woorden geen holle frazen zijn, moge worden geïllustreerd door een simpel voorbeeld. Wij geven gaarne toe, dat de „Nederlandsche Staatscourant” geen dagelijksche lectuur voor de meesten onzer is, doch in het nummer van 1 April 1946 No. 64 komen mededeelingen voor omtrent de aanwijzingen van candidaat-Indische ambtenaren, ook voor dit jaar. Deze jongelui zijn, gelijk bekend, bestemd om na het beëindigen hunner studiën te Utrecht of te Leiden, te worden aangewezen tot aspirant-controleur bij het Binnenlandsch Bestuur. Het schiftingsexamen voor deze aanwijzing heeft binnenkort plaats.

Er zullen dit jaar 40 jongelui kunnen worden aangewezen. Inmiddels is het accent inderdaad verlegd, want anders dan in de jaren vóór den oorlog, ligt het in de bedoeling dat $\frac{2}{3}$ van dit aantal in Indië zal worden aangewezen.

Wat het particuliere bedrijfsleven betreft, verwijzen wij naar de advertenties in de bladen, waarin de Javasche Bank jongelui oproept, ook voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

Wetenswaardigheden van Curaçao

De te Wormerveer gevestigde naamloze vennootschap „Wessanen's Koninklijke Fabrieken N.V. heeft zich eveneens op Curaçao gevestigd in samenwerking met Maduro & Curiels Bank. Het kapitaal der vennootschap op Curaçao bedraagt een half miljoen gulden, geheel volgestort.

Op Curaçao is ingesteld de Curaçoesche Adviescommissie Rechtsherstel en Beheer tot bijstand van het Hoofd van het Bijkantoor Curaçao van het Nederlandsch Beheersinstituut. (P.B. 1946, no. 80).

Er is een wetsontwerp ingediend, waardoor Curaçao zal worden verdeeld in bestuursdistricten met eigen beheer. Op ieder eiland zal een eigen bestuur komen voor lokale vraagstukken. Het bestuur zal dan in handen zijn van een burgemeester, een college van burgemeester en wethouders en een eilandenraad door de inwoners gekozen, waarbij de vrouwen eveneens kiesrecht zullen hebben.

De R.K. vereeniging St. Thomaskring op Curaçao heeft een eigen orgaan uitgegeven waarvan in Juni het eerste nummer verscheen onder den naam „Branding”. Ontwerp en tekening van den kop zijn van het lid J. da Silva. De prijsvraag voor den naam werd gewonnen door het lid Jules Ph. Palm.

Het consulaat generaal der V.S. te Willemstad op Curaçao zal den naam van president Roosevelt dragen en heeten „Franklin Delano Roosevelt House” ter neringering aan den dienst van leden van het U.S. Army. President Truman heeft met waardeering daarvan kennis genomen.

Het „Prins Bernhardfonds” werd in Augustus 1940 op Curaçao gesticht ter vergroting van ons aandeel in de geallieerde oorlogvoering. Dit fonds zal nu in stand gehouden worden ter bevordering van de geestelijke weerbaarheid van ons volk. Daartoe is op 29 Juni j.l. „anjerdag” in Nederland gehouden.

fa. Leefson & van Wieringen

Directie Joh. van Wieringen, Makelaar

ONDERNEMING VAN

V **PUBLIEKE**
VERKOOPINGEN

WETERINGSCHANS 28 A

TELEFOON No. 33550

AMSTERDAM

COPYRIGHT

Zoo'n leuke CARICATUUR kunt ook U thuis leeren **TEKENEN** met onze schriftelijke lessen (ook voor kinderen!). **HET BETAALT U!** Zend briefkaart voor kosteloos geill. prospectus aan:

TEKENSTUDIO

1e van den Boschstraat 143
Tel. 773203 - DEN HAAG

De begroting van Curaçao voor 1947 vertoont een ontvangst van f 31.380.023 en een uitgave van f 30.538.497. Het voorstel van het gouvernement tot een vrijwillige bijdrage aan Nederland van ruim 2 miljoen werd door de Staten verworpen. Voor onderwijs is meer dan f 4,5 miljoen uitgetrokken, voor openbaren gezondheidsdienst meer dan een miljoen en voor sociale en economische zaken meer dan 2 miljoen. In het reservefonds en in het pensioenfonds werd ieder een miljoen gestort.

Voor een nieuw R.K. Tehuis voor zeelieden heeft mevrouw Kasteel de eerste steen gelegd. In de 15 jaar van zijn bestaan bood het huidige zeeliedentehuis aan meer dan 300.000 zeelieden gastvrijheid.

ZEKERHEIDSTELLING!

RELASTINGEN

ACCOUNTANTSKANTOOR

BERT G. VAN HAARLEM

ACCOUNTANT en BELASTINGCONSULENT

DEN HAAG

35 Surinamestraat
Telef. 114253 en 114254

ROTTERDAM-C

4a Kon. Emmalein
Telefoon 21530

VEILINGBEDRIJF „ODEON”

Singel 460 Amsterdam, telefoon 48590

Chr. J. Bolle, Veilingmeester-Taxateur

*

Het adres te Amsterdam voor betere

Inboedelverkoopingen

Regelmatig veilingen

Inbrengen van goederen dagelijks

Taxatiën op ieder gebied

HUWELIJKS
CADEAUX

bij

KOCH

Den Haag
Hoogstr. 7

Rotterdam
Jongkindstr. 11

W. J. Innemee & Zonen n.v.

Begravenis
Transport
Crematie

Den Haag Denneweg 71-73 Telefoon 115940*

Haarlem, Kinderhuisvest 29-33, Telefoon 10441

VEILINGZALEN „t CENTRUM”

Koninginnegracht 5, 's-Gravenhage, Tel. 114436, b.g.g. 773964

A. F. M. DEN EXTER, Beëd. Makelaar

Veilingen en taxatiën op elk gebied

Dagelijks gelegenheid

tot inbrengen van goederen

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ N.V.

(DEVIEZENBANK)

FINANCIERING van HANDELSTRANSACTIES
IN BINNEN- EN BUITENLAND

BANKPAPIER, ACCREDITIEVEN EN
REISCHEQUES VOOR UW
BUITENLANDSCHE REIZEN

BILLITON-BEDRIJVEN

N.V. Hollandsche Metallurgische Bedrijven

Hoofdkantoor: LYCEUMPLEIN 19, TEL. 18 34 40
'S-GRAVENHAGE

Fabriek: WESTERVOORTSCHE DIJK 67 d, TEL. 1540
ARNHEM

Producente van:

TIN

Billiton Tin gegar. 99,9% Sn.

Tulp tin gegar. 99,85% Sn.

Lam en Vlag Tin gegar. 99,5, 99 en 98% Sn.

Maagdelijk Bloklood

Merk „Tulp” (min. 99,9% Pb)

Legeeringen

Tinsoldeer in blokken en staven

Witmetaal

Drukkerij metaal

Hardlood.

Bronslegeeringen

Diversen

Calciumarsenaat

Wolframverbindingen

Vanadiumverbindingen

Bismuth